

Demenspakke

Baggrund

Sundheds- og Omsorgsudvalget har i januar 2015 besluttet, at der skal udarbejdes en handleplan for demensindsatsen under den nye ældrepolitik. Dette budgetnotat understøtter derfor implementering af handleplanen.

Indhold

Demens forandrer hverdagslivet betydeligt for både borgeren med demens og de pårørende og kan påvirke livskvaliteten negativt. De fleste mennesker med demens får hukommelsesbesvær, men også andre mentale færdigheder påvirkes - herunder initiativ og handlekraft, evnen til at finde ord, evnen til at finde vej samt evnen til overblik og problemløsning. En demenssygdom kan også påvirke samværet med andre. De sociale kompetencer og følelseslivet kan ændre sig, og personligheden kan blive påvirket betydeligt.

Nationalt Videnscenter for Demens (NVD) vurderer, at minimum 6000 københavnske borgere i dag lever med en demenssygdom, og at det tal vil stige støt i fremtiden. I 2030 forventes lidt over 7000 københavnere således at lide af demens. Samtidig vil der ske en forskydning indenfor gruppen af borgere med demens, så vi vil se relativt flere borgere med demens blandt de 'yngre ældre' under 70 år allerede fra år 2020.

Flere yngre med demens vil lægge yderligere pres på behovet for opsporing, udredning og tidlig indsats, og der vil komme flere pårørende med forskelligartede behov for støtte og aflastning. For borgere som bor i plejebolig vil ny viden om faglige metoder og demensvenlig indretning i højere grad kunne inddrages mhp. at understøtte borgernes behov endnu bedre end i dag.

Handleplanen for demensindsatsen i Københavns Kommune 2015-2018 sætter retning for kommunens indsats de kommende fire år og skal sikre, at borgere med demens og deres pårørende tilbydes en kvalificeret støtte og pleje gennem hele sygdomsforløbet.

Handleplanen indeholder fire overordnede fokusområder:

- **Fokusområde 1:** Borger med demenssymptomer opspores og udredes for demens
- **Fokusområde 2:** Borgere med demens og deres pårørende får tilbudt den rette støtte og omsorg tidligt i forløbet
- **Fokusområde 3:** Borgere med demens, som bor i plejebolig, har et godt og meningsfuldt liv
- **Fokusområde 4:** Borgere med demens bor på plejecentre, som er bygget og indrettet efter deres behov.

I det nedenstående skitseres en række forslag til nye indsatser, som kan give flere gode leveår til det stigende antal af københavnske borgere med demens.

Fokusområde 1: Borger med demenssymptomer opspores og udredes for demens

Ifølge NVD diagnosticeres ca. 300 københavnske borgere årligt med demens. Ud af de ca. 6000 borgere, som formodes at have en demenssygdom,

15. maj 2015

Eksekveringsparat?

	JA / NEJ
Udvalgsbehand- let	
Kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehand- ling	

Bydel
Angiv Bydel; Alle bydele, Indre by, Nørrebro, Østerbro, Vesterbro/ Kongens Enghave, Valby, Vanløse, Brønshøj/ Hu- sum, Bispebjerg, Amager Vest, Amager Øst

er ca. 2500 borgere i dag udredt og har en demensdiagnose¹. Dette er på linje med nationale og internationale undersøgelser af udredningsprocenten blandt borgere med demens², men noget vi imidlertid ønsker at ændre på.

Demens er en hjernesygdom, som ikke kan helbredes, men med den rette medicinske behandling, rehabiliterende indsats og støtte kan symptomerne både mindskes og forhales og dermed give borgeren bedre forudsætninger for at mestre sit liv længst muligt. Dertil har det stor betydning for borgeren og de pårørende, at symptomerne på demens udredes i forhold til at få vished om baggrunden for symptomerne og udelukke evt. andre sygdomme.

Med et stigende antal borgere med demens under 70 år er der behov for at opspore demens blandt den gruppe af borgere, som endnu ikke har kontakt til kommunen.

Der søges om midler til følgende to indsats:

- 1) Styrket indsats for borgere med ingen eller lidt kontakt til kommunen i forhold til tidlig opsporing af demens og motivation til udredning via forebyggerne

Målgruppe: Borgere, som har ingen eller lidt kontakt til kommunen i forvejen

Ifølge forskningen kan tidlig opsporing og udredning medvirke til at forhale borgerens demenssymptomer, hvormed den enkelte i længere tid kan bevare sine mentale og sociale færdigheder. Det foreslås derfor, at der tilrettelægges en indsats via forebyggerne, som i udgangspunktet har kontakt til alle borgere fra 75 år³. Der søges om midler til, at forebyggerne får flere ressourcer til at 1) opspore tidlige tegn på demens via eks. screening af demenssymptomer 2) oplyse om demens og tilbud på området og rådgive borgeren og de pårørende og 3) motivere borgeren til at blive udredt, herunder tage kontakt til egen læge.

- 2) Tilbud om trygt udredningsforløb for borgere med svag ressourceprofil

Målgruppe: Borgere, som er særligt sårbare, ikke har netværk eller på anden måde er udsat.

At blive udredt kan være en omfattende proces for alle borgere, men særligt for de borgere som i forvejen har få ressourcer, manglende netværk eller på anden måde er udsat fysisk som psykisk. Der søges midler til at understøtte et trygt udredningsforløb for disse borgere, så de får ekstra støtte og vejledning i forbindelse med udredning fx via konkret følgeskab af en medarbejder til egen læge og hukommelsesklinikken.

(1.000 kr. – 2016 p/l)	2016	2017	2018	2019	I alt
Borger med demenssymptomer opspores og udredes	750	750	750		2.250

¹ Region Hovedstadens Sundhedsprofil 2015

² Oplysningerne er fremkommet efter kontakt til NVD

³ Ny lovændring på vej omkring forebyggende hjemmebesøg, som medfører tilbud om hjemmebesøg til særligt udsatte borgere allerede fra 65 år.

Fokusområde 2: Borgere med demens og deres pårørende får tilbudt den rette støtte og omsorg tidligt i forløbet

En stigning i antallet af borgere med demens under 70 år vil sandsynligvis øge behovet for indsatser i hjemmeplejeregi samt støtte- og vejledning i forbindelse med nydiagnosticering, da det forventes at flere vil bo i eget hjem. Flere vil have pårørende med behov for aflastning og netværk med ligesindede, som kan medvirke til at forebygge nedslidning og opretholde et aktiv liv uden for hjemmet.

At kunne selv længst muligt i kendte rammer har især betydning for borgeren men også for de pårørendes livskvalitet. Flere undersøgelser viser, at en målrettet og tidlig indsats kan medvirke til at fastholde borgerens funktionsniveau og dermed muliggøre et selvstændigt og aktivt liv i længere tid. Velfærdsteknologiske løsninger og målrettet rehabilitering kan være med til at understøtte borgeren i at bevare færdigheder og klare hverdagssituationer længere. F.eks. ved at understøtte borgerens mestringsevne i forhold til at skabe struktur i hverdagen, sikkerhed ved at færdes udenfor og sociale og kognitive muligheder.

Der søges om midler til følgende tre indsatser:

- 1) Tilbud om velfærdsteknologiske hjælpemidler, rehabilitering og støtte tidligt i demensforløbet

Målgruppe: Borgere, som er i en tidlig fase af deres demenssygdom og bor i eget hjem

For at sikre et godt hverdagsliv for borgere med demens ønskes der midler til at afprøve, hvordan den nyeste viden indenfor velfærdsteknologi, træning og rehabilitering, målrettet borgere med demens, kan bidrage til at opretholde borgerens funktionsniveau længere. Endvidere ønskes der midler til at udvikle og omsætte eksisterende erfaringer i nuværende eller nye tilbud til målgruppen inden for eks. hjælpemidler, træning og hverdagsaktiviteter.

- 2) Etablering af åben demenscafé med frivillige målrettet pårørende og borgere med demens

Målgruppe: Borgere med demens, som bor i eget hjem og pårørende

En åben demenscafé drevet i samarbejde med frivillige skal tiltrække flere nydiagnosticerede borgere og pårørende, som fx endnu ikke er i kontakt med den kommunale hjemmepleje. Cafeen skal være en lettere indgang til at skabe kontakt til andre i samme situation og give mulighed for at få viden om tilbud og muligheder i både kommunalt og frivilligt regi.

- 3) Forsøg med udvidede åbningstider aftenen/weekenden på aktivitetstilbud for borgere med demens

Målgruppe: Borgere med demens, som bor i eget hjem

Med henblik på at sikre en mere fleksibel tilværelse for borgeren med demens og de pårørende ønskes der midler til et forsøg med at udvide åbningstiderne på aktivitetscentrene. Målet er at understøtte flere forskellige behov og ønsker hos borgerne, ligesom det vil fremme de pårørendes mulighed for at deltage i aktiviteter og sociale arrangementer, som især foregår om aftenen og i weekenden.

(1.000 kr. – 2016 p/l)	2016	2017	2018	2019	I alt
Borgere med demens og deres pårørende får tilbudt den rette støtte og omsorg tidligt i forløbet	1.175	1.350	850		3.375

Fokusområde 3: Borgere med demens, som bor i plejecentre, har et godt og meningsfuldt liv

Minimum 60 % borgere med demens eller demenslignede symptomer bor i dag på de almindelige plejecentre, hvoraf en mindre gruppe har adfærdsmæssige forstyrrelser, som kan skabe stor utryghed og uro blandt de øvrige beboere⁴. Derfor er der bl.a. behov for at afsætte flere ressourcer, så medarbejderne har tid til at imødekomme, forebygge og handle på borgernes adfærd, så livskvaliteten fastholdes længst muligt for disse borgere. Samtidig skal det være med til at sikre, at hverdagslivet for de øvrige borgere med demens og borgere, som er kognitivt velfungerende, fortsat er trygt, godt og meningsfuldt.

Der søges om midler til følgende indsats:

- 1) Forebyggelse og håndtering af adfærdsforstyrrelser blandt borgere med demens

Målgruppe: Borgere med demens, som bor i plejebolig og har adfærdsforstyrrelser

For at sikre et godt hverdagsliv for borgere med adfærdsforstyrrelser skal plejecentrene arbejde målrettet med at reducere og forebygge de faktorer, der øger risikoen for at udvikle udadreagerende adfærd. Der søges derfor om midler til, at medarbejderne får mere tid til at afdække den enkelte borgers behov, arbejde pædagogisk med at forebygge og handle på adfærdsforstyrrelser samt understøtte en bedre balance mellem borgergrupperne, så alle borgere uanset behov modtager den rette støtte og omsorg.

(1.000 kr. – 2016 p/l)	2016	2017	2018	2019	I alt
Borgere med demens og deres pårørende får tilbudt den rette støtte og omsorg tidligt i forløbet	4.000	4.000	4.000		12.000

⁴ NVD vurderer, at 8000 ud af de ca. 90.000 borgere, der skønnes at have demens har en udadreagerende adfærd og andre adfærdsforstyrrelser. Det svarer til 8,8 % og disse borgere er typisk ældre i plejebolig.

Fokusområde 4: Borgere med demens bor i plejecentre, som er bygget og indrettet efter deres behov

På plejecentre og i plejeboligen kan en u hensigtsmæssig indretning have en række konsekvenser for borgere med demens. Indretning uden hensyntagen til borgernes svækkede kognitive funktioner kan eksempelvis gøre borgerne utrygge, skabe yderligere rum- og retningsforstyrrelser, udløse udfordrende adfærd, skabe misforståelser og konflikter borgere imellem og mellem borgere og medarbejdere m.m. Plejecentre bør derfor indrettes, så de understøtter en tryk og overskuelig tilværelse. Dette vil øge borgerens lyst til aktiviteter, understøtte en god balance mellem de forskellige borgergruppers behov og i sidste ende øge borgernes livskvalitet.

Der søges om midler til følgende indsats:

- 1) Tilbud til alle plejecentre om målrettet og konkret rådgivning om demensvenlig indretning i forhold fx møbler, lys, lyd, farver m.v.

Målgruppe: Borgere med demens, som bor på plejecentre

Det foreslås derfor at tilbyde plejecentrene målrettet og konkret rådgivning om demensvenlig indretning i forhold fx møbler, lys, lyd, farver m.v., som plejecentrene efterfølgende selv kan arbejde videre med. En indsats, som kan understøtte borgernes orienteringsevne og øge deres forståelse for det miljø, de befinder sig i. Hermed skabes nogle rammer på plejecentrene, hvor alle borgere med og uden demens kan få en god og tryk hverdag. Der søges derfor midler til at yde konkret rådgivning til plejecentrene om, hvordan de skaber en demensvenlig indretning via få og enkle virkemidler.

<i>(1.000 kr. – 2016 p/l)</i>	2016	2017	2018	2019	I alt
Borgere med demens bor i plejecentre, som er bygget og indrettet efter deres behov	500				500

Det samlede budgetforslag er på 18.200 mio. kr. til service og 0,5 mio. kr. til anlæg.

Tablet til udgifter til service/ overførsler mv./ finansposter

Tablet 1. Service

<i>(1.000 kr. – 2016 p/l)</i>	2016	2017	2018	2019	I alt
Fokusområde 1: Borger med demenssymptomer opspores og udredes for demens	750	750	750		2.250
Fokusområde 2: Borgere med demens og deres pårørende får tilbudt den rette støtte og omsorg tidligt i forløbet	1.175	1.350	850		3.375
Fokusområde 3: Forebyggelse og håndtering af adfærdsforstyrrelser blandt	4.000	4.000	4.000		12.000

borgere med demens					
Fokusområde 4: Borgere med demens bor i plejecentre, som er bygget og indrettet efter deres behov	500				500
Udgifter til service i alt	6.425	6.100	5.600		18.125

Tabel til anlægsudgifter

Tabel 2: Overordnet økonomi (anlæg)

Projekt <i>(1.000 kr. – 2016 p/l)</i>	Anlæg 2016-2016	Afledte årlige serviceudgifter ved fuld indfasning i år 2016
Indkøb af teknologiske hjælpemidler og velfærdsteknologi til borgere i eget hjem jf. fokusområde 2	500	100